

Mededelingenblad Oudheidkundige Kring "Die Goude"

Jaargang 4, nr. 4

Oktober 1986

Redactie: mevr. H. A. van Dolder-de Wit, M. van Hoogstraten,
P. H. A. M. Abels, M. G. C. J. de Jong.

Redactieadres: Lage Gouwe 20-22, 2801 LG Gouda

Secretariaat: Zoutmanstraat 64, 2806 XD Gouda (tel. 01820 - 16943).

Penningmeester: R. F. Stijnis, Vlietenburg 32, 2804 WT Gouda (tel. 01820 - 32278).

Postrekening nr. 39.70.93, t.n.v. "Die Goude", Gouda.

Het Hofje van Letmaet

Het zogenaamde hofje van Letmaet aan de Nieuwehaven (nr. 274) werd in de jaren 1614-1616 gebouwd op last van Christina Gijsbertsdr., weduwe van Mr. Floris Hendriksz. Letmaet, hierbij gevolgd gevend aan het testament van haar zoon Herman die op 8 april 1614 overleed.

Het werd bestemd als woonplaats van arme oude weulwien zoner kinderen. Zij was een achter van Gijsbert Hermansz. en Clara Hendriksz. van Hensbeek.

Christina Gijsbertsdr. bepaalde in haar laatste testament in 1623 dat de administratie van het hofje moest worden gevoerd door twee bekwame mannen, één uit de familie van haar vader en één uit de familie van moederszijde. Over haar schoonfamilie wordt niet gerept, blijkbaar was de relatie niet zo goed.

In de gevelsteen was tot de Franse revolutie een wapen te zien, welk toen op last van de overheid moest worden vlak geschuurd. Het was een gedeeld wapen. Bij de laatste restauratie heeft men de linkerhelft (heraldisch rechts) beschilderd met een pronkende pauw in natuurlijke kleur. Dit zou het wapen moeten zijn van haar vader Gijsbert Harmensz. De rechter helft heeft men egaal rood gekleurd.

In het Centraal Bureau voor Genealogie in Den Haag bevindt zich een handschrift "Genealogie van het geslacht Van der Lely", ca. 1800 uitgevoerd door Jacob van der Lely van Oudewater. Op grond van zijn vermeende afstamming uit het Goudse geslacht van Hensbeek, werd zijn familie in 1815 in de adelstand verheven. Deze afstamming is echter louter fantasie. Het geheel is verlicht met een indrukwekkende serie familiewapens. Voor zover deze ontleend waren aan bestaande monumenten, heeft het handschrift wel degelijk waarde.

Op folio 24 staat een pronkende pauw op een zilver veld afgebeeld als het wapen van genoemde Gijsbert Harmensz. De rechter helft (heraldisch

De gevelsteen van het Hofje van Letmaet (tekening: Ger de Klerk).

links) zou dan het wapen Van Hensbeek moeten zijn; op zilver een uitgerukte dorre boom. Waarom heeft men hier een egaal rood veld geschilderd? Vond men het schilderen van een wapenfiguur niet voldoende gefundeerd? Maar, waarom dan wel die pauw? Was er, bij een bepaalde lichtval, toch nog een aanduiding dat er een pronkende pauw had gestaan?

Dat de ontbrekende figuur wel degelijk het wapen Van Hensbeek moet zijn, blijkt uit een verzoek door Hendrik Dirksz. van Hensbeek op 5 nov. 1746 gericht aan het gemeentebestuur van Gouda (oud arch. 108 fol. 28). Hendrik meent op grond van zijn verwantschap met wijlen Christina Gijsbertsdr. meer recht te hebben op het beheer van het hofje dan de toenmalige administrateurs. Hij kon blijkbaar de geldelijke voordelen van dit beheer goed gebruiken, want de arme man was aan de drank verslaafd. Dit verzoek is vergezeld van een genealogie, die aan zijn beneveld brein is ontleend. De administrateurs, vonden het niet nodig zich hier tegen te verdedigen. Het enige argument dat Hendrik wel niet verzonnen zal hebben, was dat zijn familiewapen op de gevelsteen van het hofje stond.

Het is te hopen, dat het rode veld alsnog wordt vervangen door een zwarte uitgerukte dorre boom op een ongekleurd veld.

dr. C. J. Matthys